

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET V.D. protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 15526/10)

PRESUDA

STRASBOURG

8. studenog 2011.

Ova će presuda postati konačnom pod okolnostima utvrđenim u članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu V.D. protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

g. Anatoly Kovler, *predsjednik*,

gđa Nina Vajić,

g. Peer Lorenzen,

gđa Elisabeth Steiner,

g. Khanlar Hajiyeu,

gđa Mirjana Lazarova Trajkovska,

gđa Julia Laffranque, *suci*,

i g. Søren Nielsen, *tajnik Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 18. listopada 2011. godine,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 15526/10) protiv Republike Hrvatske što ga je 22. veljače 2010. godine hrvatski državljanin g. V.D. ("podnositelj") podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Konvencija").

2. Podnositelja je zastupala gđa L. Horvat, odvjetnica iz Z. Hrvatsku vladu ("Vlada") zastupa njena zastupnica gđa Š. Stažnik.

3. Predsjednik Prvog odjela odlučio je 10. rujna 2010. godine Vladu obavijestiti o prigovoru koji se tiče materijalnog i postupovnog vida članka 3. Konvencije kao i o prigovoru na temelju članka 13. Konvencije. Odlučeno je i istovremeno donijeti odluku o dopuštenosti i osnovanosti zahtjeva (članak 29., stavak 1.).

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

4. Podnositelj je rođen 1960. godine i živi u Z.

5. Podnositelj boluje od shizofrenije.

1. Kazneni postupak protiv podnositelja

6. Dana 31. kolovoza 2006. godine policijska stanica je podnijela kaznenu prijavu protiv podnositelja Županijskom državnom odvjetništvu u Z. Mjerodavni dio prijave glasi:

"Dana 11. kolovoza 2006. godine oko 12,20 sati nakon fizičkog sukoba sa NN osobama ispred stambene zgrade na adresi u Z., ... osumnjičeni D.V. je zajedno s

majkom D.M. i svojim djetetom – oštećenim sinom D.I. otišao liftom prema stanu vlasništvo njegov majke D.M. koji se nalazi na trećem katu na istoj adresi, te se u liftu osumnjičeni D.V. obratio svome djetetu – oštećenom sinu D.I. riječima: „ Svi dolje viču zovite policiju, sad će doći policija, i bolje da te ja ubijem nego policija, oni će mene ubiti, ti i ja ćemo zajedno ležati jedan pored drugoga mrtvi!“, da bi po ulasku u stan osumnjičeni D.V. krenuo ostvariti svoju ranije izrečenu namjeru, te u namjeri da ga liši života davljenjem, svoje dijete – oštećenog sina D.I. uhvatio rukom za vrat sa stražnje strane i istom mu počeo stezati vrat, da bi ga potom njegova majka, D.M. svojim rukama snažno odgurnula, uslijed čega je osumnjičeni D.V. udario u hladnjak ... dok je oštećeno dijete D.I. pobjegao od osumnjičenog D.V. u drugi dio stana.

Na mjestu događaja na adresi u Z., temeljem telefonske dojave u 12.14. sati upućeni su policijski službenici IV policijske postaje Z. S.P. i V.B. gdje su sačekali dolazak liječničke ekipe i vozila HMP te su u namjeri da izvrše zatraženu asistenciju liječničkoj ekipi spremanja na prisilno liječenje osumnjičenog D.V., policijski službenici S.P. i V.B. su u naprijed navedenom stanu prišli osumnjičenom D.V., da bi potom osumnjičeni D.V. fizički objema rukama nasrnuo na policijskog službenika S.P. u namjeri da ga udari te ga je tom prilikom ugrizao za lijevu nadlakticu, nakon čega je policijski službenik S.P. krenuo prema desnoj ruci osumnjičenog D.V., a policijski službenik V.B. prema lijevoj ruci osumnjičenog D.V. u namjeri pravljenja zahvata za privođenje tzv. „ključa na laktu“, pri čemu su osumnjičenog D.V. srušili na tlo, vezali ga sredstvima za vezivanje na što je osumnjičeni D.V. i dalje nastavio pružati otpor na način da se odguravao nogama pokušavajući udariti navedene oštećene policijske službenike, a nakon što je svladan otpor osumnjičenog D.V. isti je vozilom HMP-a prevezen u KBC Z. gdje je i zadržan na bolničkom liječenju u zatvorenom prostoru Odjela psihijatrije.“

7. Istraga protiv podnositelja u vezi s optužbom za pokušaj ubojstva njegovog sina pokrenuta je 6. rujna 2006. godine na Županijskom sudu u Z.

8. Dana 3. listopada 2006. godine istražni sudac Županijskog suda u Z. proveo je dokaz saslušanjem policijskog službenika V.B. Mjerodavni dio zapisnika glasi:

“... u mjesecu kolovozu 2006. pridružio sam se našoj patroli koja je već bila na intervenciji u stanu u ulici Š. Prva informacija koju sam ja kao djelatnik policije dobio bila je ta da je došlo do tučnjave ispred zgrade, ali ja ne znam tko su bili sudionici iste, a nakon toga da se sukob prenio u stan.

Svakako kada sam došao u taj stan, tu su već bila dva policajca, ja sam na kauču u sjedećem položaju ugledao okrivljenika koji je bio vidno uzrujan. Uz njega su bili i roditelji. Nakon što je došla hitna pomoć isti je trebao ići sa njim, ali on je to odbijao te kada mu je liječnica naložila da se ustane, pokušao je udariti mojeg kolegu S.P. koji je zablokirao udarac, ali ga je okrivljenik nakon toga ugrizao za nadlakticu ruke (krvario je) i pustio ga je tek u trenutku kada smo ga oborili na pod.

Ovo je bilo prvi puta da sam ja intervenirao u tom stanu. Sve je dosta dugo trajalo jer je i razgovor sa njime bio prije toga 20-tak minuta.

Na upit zamjenice ŽDO-a Z. odgovaram da, uz ranije nabrojene osobe, na mjestu događaja bili su jedna mlađa osoba, vjerojatno supruga okrivljenika i dijete. Njegova supruga je vikala da mu pomognemo jer da je on poludio.

Na upit branitelja okrivljenika ne mogu odgovoriti da li sam na okrivljeniku tog dana vidio tragove ozljeda. Okrivljenik je izrazito fizički jaka osoba, udarao je glavom o zemlju i krevet i ja na njemu nisam vidio tragove ozljeda nakon intervencije.

Konkretno, upravo sam se sada tijekom izlaganja dosjetio da mislim da mu je iz usta išla krv jer je cijelo vrijeme lupao glavom; isti je nastavio ludovati i nakon injekcije za smirenje iako je bio svezan. Niti u jednom trenutku mi policajci nismo ostali s njim nasamo...”

9. Istoga je dana istražni sudac proveo dokaz saslušanjem policijskog službenika S.P. Mjerodavni dio zapisnika glasi:

“... kritičnog sam dana došao radi intervencije oko psihički bolesne osobe koju je trebalo spemiti na liječenje, a koja stanuje u zgradi u ulici Š. 10 u Z. Došavši u taj stan, u jednoj sobi bili su njegovi roditelji, supruga, jedan mladić, čini mi se i neka djeca, ali se na to nisam fokusirao, te četvorica mojih kolega iz postaje.

Moj razgovor s okrivljenikom trajao je sigurno kojih 25 minuta za koje vrijeme se on dizao sa kauča, sjedao, htio mjeriti tlak, a bio je odjeven samo u donji veš. Iskustvo mi je govorilo da s njim trebam postupati blago. Nakon toga vremena došla je liječnica i ekipa hitne pomoći i trebalo ga je uvjeriti da krene sa njima. U jednom trenutku se stao i u trenutku kada sam ga zatim blago primio za rame, on me je odgurnuo, a ja sam ga nakon toga uhvatio za desnu ruku. On se otimao i mi smo ga uspjeli smotati prema tlu, da bi on u idućem trenutku mene ugrizao za nadlakticu lijeve ruke. Ugriz je bio preko košulje. Minimalno sam krvario jer nije bilo odgriza. Kolega mi je pomogao da sam ga nakon toga savladao.

...okrivljenik je dobio blage hematome, vjerujem da je to bilo u trenutku kada smo ga srušili na tlo.

Na upit zamjenice ŽDO-a Z. odgovaram da si je okrivljenik čak sam grizao jezik.

Na upit branitelja okrivljenika odgovaram da u trenutku kada sam ušao u stan okrivljenika on nije bio ozlijeđen...”

10. Dana 5. listopada 2006. godine istražni sudac je proveo dokaz saslušanjem T.V., nevjenčane supruge podnositelja zahtjeva. Mjerodavni dio zapisnika glasi:

“... Njegov otac je u tom vremenu donio uputnicu od liječnice koju sam ja spremila u svoj ruksak i u trenutku dok smo bili ispred zgrade gdje stanuju V. roditelji, on je meni rekao da ne želi ići u bolnicu te mi je pokušao uzeti, a to je i uspio, ruksak u kojem je bila uputnica. Konkretno, mi smo se natezali oko tog ruksaka, i u idućem trenutku, vjerojatno misleći da me on želi tući, umiješali su se ljudi iz obližnjeg kafića. Počeli su ga vrijeđati govoreći mu da je budala i da me pusti i zatim je došlo do fizičkog sukoba između tih ljudi i V. odnosno međusobno su se potukli. V. je tom prilikom potrgana košulja ...

Nakon toga baka je zajedno sa I. i V. ušla u zgradu...ne znam gdje je točno ostao V. otac, a meni su se vrata zgrade bila zatvorila i ja nisam mogla unutra...Moglo je proći 5-10 minuta i tada je došla policija. Kroz to vrijeme kako sam vani čekala, ja sam nazvala hitnu pomoć. Dolaskom policije uspjela sam sa njima ući u zgradu i došla sam do ulaznih vrata u stan. U tom trenutku pojavio se V. otac koji je na rukama nosio I. i rekao da se baka uplašila i da je mislila da će ga on zadaviti...

Ja sam nakon toga sa sinom otišla u drugu sobu, uključila sam kompjutor te sam uključila glazbu u namjeri da mu odvratim pažnju od galame. Daljnji dio događaja ja nisam pratila. Sačekala sam u sobi dolazak hitne pomoći i policije, čuvši strašne V-ove krikove...”

11. Istoga je dana istražni sudac proveo dokaz saslušanjem V.D.-a, oca podnositelja zahtjeva. Mjerodavni dio zapisnika glasi:

“... došao sam kod prozora i vidio kako veljko vuče na jednu stranu ruksak svoje supruge, a ona na drugu. Ja sam nakon toga odlučio izaći iz stana van i doći do V., a kad sam izašao vidio sam da je grupa ljudi iz obližnjeg kafića valjda mislila da V. želi oteti ruksak T., ne znajući da su to supružnici, pa se jedan od tih ljudi umiješao u njihov sukob. V. je zamahnuo prema njima, oni prema njemu i došlo je do međusobnog naguravanja. Tom prilikom je V.-u potrgana košulja. Ja sam se umiješao u taj sukob i razdvojio sam ih.

... Kada sam i ja ušao u stan već sam V.-a zatekao u stanu. Isto tako moju suprugu i dijete...

V. je sjedio na kauču u maloj sobi, a dijete je trčkaralo oko njega. Do dolaska policije moglo je proći dvije možda tri minute, i ja nisam vidio da bi V. spram djeteta nešto napravio.

Na poseban upit suda odgovaram da mi baka nije bila također rekla da bi V. prema sinu nešto napravio. Jedno to kratko vrijeme ja sam bio napustio sobu u kojoj je bio V. pa stoga je mogućnost da nisam sve bio vidio. Konkretno, time mislim da sam ja sobu napustio kada je policija V.-a zavezala. ... Nakon što je došla policija V. im je kazao da su oni njegovi prijatelji, ali ja trenutak ugriza policajca nisam vidio. Bilo je došlo četvero policajaca i ja sam kasnije vidio da je jedan ugrizen, ali nisam vidio u kojem trenutku njihove intervencije je ugriz nastao. Teško mi je odrediti koliko su oni proveli vremena u stanu. Kroz vrijeme dok su oni bili u stanu, bila je došla i liječnica sa Hitnom pomoći. Liječnica je V.-u dala injekciju za smirenje.

Prilikom savladavanja V. si je u jednom trenutku sam pregrizao jezik. Ja smatram da je to posljedica bolova koje je trpio uslijed cipelarenja od strane policije koja ga je savladala. U trenutku kada je policija došla, V. je bio na kauču, a nakon toga na podu, što sam ja vidio kad sam ušao u sobu. U sobi je bio i krvavi parket.”

12. Istoga je dana istražni sudac proveo dokaz saslušanjem podnositeljeve majke M.D. Mjerodavni dio zapisnika glasi:

“... vidjela sam da se njih dvoje [podnositelj i njegova supruga] na livadi ispred kuće natežu oko njenog ruksaka. To sam gledala kroz prozor. Taj događaj su pratili gosti iz obližnjeg kafića koji su vjerojatno mislili da V. i T. nisu supružnici nego da se radi o osobi koja napada prolaznicu pa je njih nekoliko potrčalo T. u pomoć. Tu je došlo do naguravanja između V. i te grupe, a u što se onda umiješao i moj suprug koji je istrčao iz zgrade van. Suprug ih je razdvojio. Nakon toga sam ja sa unukom istrčala van, prišla sinu koji je za jednu ruku primio mene, a za drugu ruku I.-a. Vratili smo se prema zgradi, ušli u lift i nakon toga u stan, s time da nas je V. požurivao riječima da idemo brzo jer da će doći policija da će nas zadaviti. Pri tome je I.-a primio za stražnju stranu vrata rukom i požurivao ga da uđe, u strahu od policije. U tom trenutku smo bili u predsoblju. Ja sam se sva tresla od straha da bi V. mogao bilo kome od nas nešto napraviti. Mi smo tako kratko sjedili. V. je sjeo na kauč, a I. je otišao u našu spavaću sobu gledati TV. Odmah iza toga netko je pozvonio na vratima i vidjela sam da je to policija. Došlo je četvorica policajaca s time da je jedan od njih imao prilično veliki štamp koji je bio od drva.

Dolaskom policije moj sin im se obratio riječima da su oni njegovi prijatelji. Da li ih je nakon toga možda opsovao, to ne znam ali sam vidjela da su svi skočili na njega. Za čas je imao lisice na rukama i zavezane noge. Nakon toga je jedan od policajaca naložio da ja napustim sobu te sam se našla u hodniku gdje je bio i moj suprug. Stoga

ja nisam vidjela trenutak kada je moj sin ugrizao policajca. Nakon toga je moj sin ispuštao strahovite krikove. Ja to više nisam mogla slušati i ušla sam u sobu i vidjela da je sin ležao na parketu u krvi. Vidjela sam da je bio ozlijeđen jer je krvario i na usta. Lijevo oko mu je bilo ozlijeđeno. To je dio događaja koji sam vidjela s time da pretpostavljam da su policajci cipelarili V.-a jer je imao rane po nogama ali ja to nisam vidjela.”

13. Dana 27. studenog 2006. godine podignuta je optužnica za pokušaj ubojstva protiv podnositelja pred Županijskim sudom u Z. Na ročištu održanom 28. ožujka 2007. godine iskaz je dala vještakinja sudske medicine. Mjerodavni dio zapisnika glasi kako slijedi:

“Iz medicinske dokumentacije.... proizlazi da su kod optuženog V.D-a utvrđene ozljede u vidu natučenja u području glave na dan 11. kolovoza 2006. godine, razderotina jezika te krvarenje spojnicama oka obostrano. Također mi je predložen i fotoelaborat snimljen na KBC R. Iz medicinske dokumentacije kao i slike fotoelaborata proizlazi da je V.D. zadobio krvave podljeve u području oba oka i spojnice oba oka što je izraženije lijevo. Ova ozljeda uobičajeno nastaje udarcima nekog tupog sredstva silom slabog do srednjeg intenziteta, a u ovom području uobičajeno se viđa mehanizmom nastanka udarcem šake... Ozljeda odnosno razderotine jezika nastala je ugrizom vlastitim zubima i predstavlja tjelesnu ozljedu. Nije moguće zaključivati razlog zbog čega je došlo do ugriza vlastitim zubima. U med. dokumentaciji opisuju se oguljotine prsnog koša i natkoljenice desno. Ova ozljeda predstavlja tjelesnu ozljedu. Ovakve ozljede uobičajeno nastaju kosim povlačenjem nekog mehaničkog predmeta površine kože, što mogu biti kosi udarci, ali se ne može isključiti mehanizam nastanka struganjem o neku prepreku ili o podlogu.

Na posebno pitanje branitelja, navodim da ne mogu isključiti da bi ozljede u području lica a koje proizlaze iz med. dok. dakle krvni podljevi oko oba oka, krvarenje u spojnicama nastale i udarcima noge obuvene u cipelu, te navodim da se mogu isključiti taj mehanizam nastanka no kada se V.D. trebao nalaziti u nekom niskom položaju ili ležeći na tlu.

Navodim, da bi neke od ovih ozljeda mogle nastati mehanizmom pada i udarca o parket navodim da se sa sigurnošću mogu isključiti da bi ozljede u području očiju nastale na takav način, no sa sigurnošću ne mogu isključiti za ozljede u vidu oguljotina i kao što sam i rekla iste su jako loše opisane.

...”

14. Istog je dana podnositelj proglašen krivim za pokušaj ubojstva svog sina te sprječavanje službene osobe u obavljanju službene dužnosti. Zbog toga što je duševno bolestan, naložen je prisilni smještaj u psihijatrijskoj ustanovi u trajanju od šest mjeseci.

1. Kazneni postupak protiv S.P. i V.B.

15. Dana 5. siječnja 2007. godine podnositeljevi roditelji podnijeli su kaznenu prijavu Općinskom državnom odvjetništvu u Z. protiv dvojice policijskih djelatnika, S.P. i V.B., navodeći da su dana 11. kolovoza 2006. godine nanijeli teške tjelesne ozljede podnositelju. U prijavi je navedeno da

je toga dana podnositelj posjetio svoje roditelje zajedno sa T.V. i njihovim sinom I.D. Nakon što je podnositelj imao manju prepirku sa T.V. i njihovim sinom ispred zgrade u kojoj žive njegovi roditelji, netko je pozvao policiju.

16. Četiri policijska djelatnika stigla su u stan podnositeljeve majke, vezala ga lisicama, zatim mu vezala noge, sve u prisutnosti podnositeljevih roditelja. Majka je bila u istoj prostoriji, dok je otac stajao u hodniku. Policijski djelatnici su zatim naredili podnositeljevoj majci da napusti prostoriju, zatvorili vrata i pretukli podnositelja. Majka je čula podnositeljevo vrištanje, ušla u sobu i vidjela kako podnositelj leži na podu i krvari iz usta i predjela oko očiju. Bio je udaran u glavu i oči su mu bile ispučene.

17. Na mjesto događaja došla je hitna pomoć i odvezla podnositelja u bolnicu.

18. Medicinska dokumentacija od dana 11. kolovoza 2006. godine, sastavljena u Kirurškoj klinici Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Z. pokazuje da je podnositelj imao kontuzije, razderotinu jezika, hematome oko oba oka, izljev krvi u oba oka, te povrede vrata i desnog ramena.

19. Izjave svjedoka koje su dali istražnom sucu u kaznenom postupku protiv podnositelja uložene su u spis predmeta (vidi stavke 8-12 ove presude).

20. Dana 24. travnja 2007. godine Općinsko državno odvjetništvo u Z. odbacilo je kaznenu prijavu na osnovi da su ozljede koje je podnositelj zadobio samoizazvane; ugrizao si je jezik i lupao je glavom o pod. U odluci se prvo ponavljaju činjenice iz policijskog izvješća od dana 31. kolovoza 2006. godine (vidi stavak 7 ove presude). Mjerodavni dio odluke glasi:

“Iz posebnog izvješća Odjela općeg kriminaliteta, Sektora kriminalističke policije PU Z. proizlazi da su upućeni policijski službenici IV PP S.P. i V.B. kako bi asistirali liječničkoj ekipi prilikom spremanja V.D.-a na prisilno liječenje. Kada su mu prišli, isti je fizički nasrnuo na S.P., ugrizao ga za lijevu nadlakticu, nakon čega su ga S.P. i V.B. srušili na tlo i vezali sredstvima vezivanja, međutim on je i dalje nastavio pružati otpor odguravajući se nogama, te pokušavajući udariti policijske djelatnike. Prilikom uporabe sredstava prisile i sredstava za vezivanje V.D. je zbog svog rastresenog stanja glavom u više navrata udarao o tlo, grizao se za jezik kojom prilikom je dobio i više ugriznih rana po jeziku te hematoma po licu i glavi ...

Nadalje, tijekom prethodnog postupka a na okolnosti inkriminiranog događaja obavljani su obavijesni razgovori sa T.V., M.D., V.D. te je izvršen uvid u medicinsku dokumentaciju I.D., S.P. te V.D.

T.V., nevjenčana supruga V.D.-a ... navela je ... tijekom noći sa 10/11. kolovoza 2006. godine postao je agresivan, nije joj dao spavati kao ni sinu I., izvukao je telefonske žice, vrijeđao je, mijenjao raspoloženje iz dobrog u loše, udarao vratima u zid. Obzirom da je i tijekom cijelog dana bio čudnog ponašanja i bezrazložno ljut, imao halucinacije, ona je sa njim pokušavala razgovarati u namjeri da ga smiri međutim nije uspijevala. Kada su se nalazili ispred zgrade njegove majke V. ju je uhvatio za ruksak kojeg je nosila na ramenu, vukao je, te joj razderao kožu lica, a što su vidjeli prolaznici i pokušavali ga spriječiti. On se sa njima počeo tući, udarao ih rukama, te bacao odjevne predmete sa sebe i trčao po ulici. U jednom trenutku je

vidjela kako V. baca I.-ove osobne stvari kroz prozor, te čula kako njegova majka viče „upomoć!“ i zove policiju. Nakon što su stigli djelatnici policije, sa istima je ušla u stan i vidjela kako V. majka u rukama drži njezinog sina I.-a koji je bio potpuno gol, te mu je krv curila sa noge. V.-a više nije vidjela, ali je čula policijskog službenika kako zove druge policijske djelatnike u pomoć jer da je V. vezan rukama i nogama i da je dobio tri injekcije, a još se nije smirio.

M.D., majka V.D.-a, izjavila je da je nakon što su se V.D. i T.V. naguravali ispred zgrade ona, V. i I. ušli u stan, V. je sina primio rukom za vrat te ga počeo daviti, ona je reagirala na način da je V.-a snažno odgurnula svojim rukama uslijed čega je udario u hladnjak i pustio sina. Nakon što je došla policija čula je vrištanje svog sina, vidjela da je ugrizao jednog policajca za rame, nakon čega su ga isti svladali, vezali liscama te prevezli u bolnicu.

Otac V.D.-a, Ve.D, nije prisustvovao gore navedenim događajima međutim navodi da nakon što su djelatnici policije došli u njihov stan započeli su sa prisilom nad njegovim sinom odnosno vezali ga liscama, da bi brzo došli i djelatnici Hitne pomoći. V. se tome opirao, zbog čega mu djelatnici Hitne pomoći nisu mogli dati sredstvo za smirenje ...

Iz spisu priložene medicinske dokumentacije proizlazi da je I.D. inkriminiranog dana doista zadobio tjelesne ozljede uslijed pokušaja davljenja.

Iz iste dokumentacije proizlazi da je S.P. inkriminiranog dana zadobio ugriznu ranu od strane V.D.-a.

Također is spisu priložene dokumentacije proizlazi da je V.D. zadobio tjelesne ozljede prilikom inkriminiranog događaja kao i da boluje od duševne bolesti kroničnog toka.

... pribavljena je presuda Županijskog suda u Z. kojom se utvrđuje da je V.D. ... počinio radnje koje imaju obilježja kaznenog djela pokušaja ubojstva djeteta te pokušaja uporabe sile s ciljem da spriječi službenu osobu u obavljanju službene radnje...

Analizirajući sve navedeno, proizlazi da je V.D. u stanju trajne duševne bolesti shizoafektivne psihoze mješovitog tipa dana 11. kolovoza 2006. godine počinio kazneno djelo teškog ubojstva u pokušaju na štetu svog mlt. djeteta I.D. u čemu je spriječen pravodobnom reakcijom djelatnika PUZ-a. Obzirom na njegovu tešku psihičku bolest, nespornu činjenicu da se opirao u potpunosti zakonitom uhićenju tijekom kojeg se rukama i nogama odgurivao, pokušavao udariti policijske djelatnike, grizao se za jezik te udarao glavom o tlo smatram da su ozljede koje je isti zadobio tijekom inkriminiranog događaja samo nanesene odnosno su zadobivene tijekom zakonite uporabe sredstava prisile.

Sukladno svemu navedenom, utvrđeno je da su policijski djelatnici u potpunosti zakonito i opravdano sukladno čl. 32. Kaznenog zakona primijenili silu prema V.D.-u te time nisu počinili terećeno im kazneno djelo a niti jedno drugo kazneno djelo za koje se progone po službenoj dužnosti.”

21. Dana 21. svibnja 2007. godine podnositeljevi roditelji podnijeli su Općinskom sudu u Z. optužnicu protiv dvojice policijskih djelatnika, S.P. i V.B. navodeći da su dana 11. kolovoza 2006. godine nanijeli teške tjelesne ozljede podnositelju. Naveli su da su četiri policijska djelatnika došla u njihov stan nakon anonimnog poziva. Kada su stigli u stan podnositelj je sjedio na kauču. Podnositelj je ustao kada mu se obratio jedan policijski

djelatnik. Policijski djelatnici odmah nakon toga počeli su ga tući. Sva četvorica policijskih djelatnika brzo su gurnuli podnositelja na kauč, vezali mu ruke na leđima lisicama te mu vezali noge. Oba roditelja bila su prisutna. Međutim, nakon što je podnositelj bio vezan, policijski djelatnici naredili su roditeljima da napuste prostoriju i zatvorili vrata. Roditelji su čuli podnositeljevo vrištanje i plakanje, te je majka nakon nekog vremena otvorila vrata sobe i vidjela podnositelja kako leži na podu, krvari iz usta i očiju, kako su mu oči ispupčene i kako je cijeli bio krvav.

22. Medicinski pregled je pokazao da se podnositelj ugrizao za jezik, te da ima modrice oko očiju, na torzu, trbuhu i rukama. Dio jezika kasnije mu je odstranjen.

23. Roditelji tvrde da si ove ozljede podnositelj nije mogao sam nanijeti, jer da je istina ono što su naveli policijski djelatnici, da je podnositelj lupao glavom u pod, tada bi prije svega imao ozljede na nosu i čelu a ne oko očiju. Nadalje, lupanje glavom o pod ne može objasniti brojne ozljede torza, ruku i trbuha.

24. Ozljede su proizvele trajno narušenje zdravlja podnositelja; smanjena mu je vidljivost u lijevom oku, nije mogao pravilno govoriti te je imao problema gutati hranu. Ruke su mu bile djelomično oduzete.

25. Roditelji su također dostavili svoj popis dokaza, uključujući medicinsku dokumentaciju i fotografije podnositelja slikane nedugo nakon događaja, koje pokazuju njegove ozljede, te su zahtijevali da se saslušaju svjedoci i da se izradi vještački nalaz i mišljenje na okolnost nastanka ozljeda.

26. Dana 27. srpnja 2007. godine podnositeljev odvjetnik podnio je novu optužnicu koja je sadržajem i oblikom odgovarala zahtjevima Zakona o kaznenom postupku. U suštini, ponovio je navode iz prijašnje optužnice.

27. Dana 3. ožujka 2008. godine Općinski kazneni sud u Z. naložio je istražnom sucu da poduzme sljedeće istražne radnje: razgovor sa dva policijska djelatnika; razgovor sa žrtvom; razgovor sa podnositeljevim roditeljima; da pribavi forenzični nalaz vještaka radi utvrđivanja okolnosti nastanka i težine ozljeda te prikupi druge dokaze ukoliko je potrebno.

28. Ročište pred istražnim sucem Županijskog suda u Z. zakazano za dan 15. srpnja 2008. godine odgođeno je za dan 28. srpnja 2008. godine zbog toga što su optuženi policijski djelatnici željeli biti pravno zastupani.

29. Na ročištu održanom dana 24. rujna 2008. godine V.B. je naveo da je dana 11. kolovoza 2006. godine zajedno sa kolegom S.P. došao na intervenciju u stan podnositeljeve majke. Vidjeli su kako podnositelj nerazumljivo priča te kako tuče S.P. po ruci. Kako bi ga savladali, policijski djelatnici koristili su tehnike savladavanja, te su podnositelja smjestili na pod licem prema dolje. On se nastavio opirati te su mu zavezali platu oko gležnjeva. Podnositelj je tada počeo tući glavom o pod te se ugrizao za jezik. Tada je stigla hitna medicinska pomoć.

30. S.P. se branio šutnjom.

31. Dana 10. ožujka 2009. godine Županijski sud u Z. odbio je kao neosnovanu optužnicu koju su podnijeli podnositelj i njegovi roditelji. Naveo je kako je podnositelj sam skrivio ozljede, te da policijski djelatnici nisu upotrijebili prekomjernu silu. Mjerodavni dio odluke glasi:

“... izvanbračna supruga T.V. te njegov otac V.D. suglasno su iskazivali tijekom kriminalističke obrade, te su potvrdili da se oštećenik opirao uhićenju, te da su ga policajci svezali, da je dobio injekcije za smirenje, nakon čega je odveden u bolnicu, dok je majka oštećenika iskazala da su policajci tukli oštećenika i to preko granica potrebnog.

...

Iz svih navedenih utvrđenja, osobito ako se uzme obrana II-osumnjčenika., ne proizlazi osnovana sumnja da bi se u postupanju I i II-osumnjčenika ostvarila zakonska obilježja kaznenog djela iz čl. 99. st. 2. KZ-a. Naime, stav je ovog vijeća... da I i II osumnjčenik prilikom savladavanja oštećenika kao tužitelja nisu oštećenika udarali do te mjere da bi mu prouzročili tešku tjelesnu ozljedu, već su tjelesnu snagu i sredstva prisile uporabili zakonito i opravdano, te u mjeri u kojoj nisu ugrozili, a niti povrijedili njegov tjelesni integritet. Zbog toga vijeće zaključuje da inkriminirane zgrade oštećenik, a koji se nalazio u stanju neubrojivosti uslijed trajne duševne bolesti, upravo radi tog svog stanja opirući se zakonitom uhićenju odupirao se rukama i nogama, pokušao ugristi djelatnika policije i lupao glavom o tlo i na taj način se samo ozlijedio, od čega je zadobio hematome po licu, te da is je isto tako sam pregrizao jezik, koji mu je u konačnici, zbog nekroze tkiva i odstranjen...”

32. Dana 9. travnja 2009. godine podnositelj zahtjeva je uložio žalbu.

33. Dana 10. lipnja 2009. godine Vrhovni sud Republike Hrvatske odbio je žalbu podnositelja zahtjeva i potvrdio prvostupanjsku odluku. Mjerodavni dio odluke glasi:

“... Vrhovni sud Republike Hrvatske kao sud drugog stupnja, pregledom svih dokumenata i njihovih sadržaja u predmetnim spisima, ocjenjuje da je ispravan zaključak suda prvog stupnja u pobijanom rješenju da iz tih podataka ne proizlazi postojanje osnovane sumnje da bi osumnjčeni S.P. i V.B., postupajući na način opisan u istražnom zahtjevu, počinili kazneno djelo teške tjelesne ozljede iz čl. 99 st. 2 KZ-a.

Prema podacima spisa predmeta, ... proizlazi da su osumnjčeni S.P. i V.B., kao policijski službenici IV PP Z., 11. kolovoza 2006., nakon fizičkog sukoba oštećenika kao tužitelja i NN osoba koji se odvijao ispred zgrade u kojoj živi oštećenikova majka, pružali pomoć ekipi Hitne medicinske pomoći prilikom odvođenja oštećenika na prisilno liječenje, a nakon što je on svoje ml. dijete uhvatio rukama za vrat i počeo ga gušiti, u čemu ga je spriječila majka, odgurnuvši ga rukama, uslijed čega je udario u hladnjak i pustio sina. Prilikom pokušaja odvođenja oštećenika na liječenje, isti je nasrnuo na osumnjčenog S.P., ugrizavši ga pri tome za lijevu nadlakticu. Nakon toga, osumnjčenici su u namjeri savladavanja otpora oštećenika, svaki na jednoj njegovoj ruci primijenili metodu „ključ na lakat“ te ga srušili na pod i primijenili nad njim sredstva vezivanja, tzv. lisice. Prilikom primjene sredstava prisile i sredstava vezanja, uslijed rastrojenog stanja u kojem se oštećenik nalazio zbog duševne bolesti od koje boluje, on je glavom u više navrata udario u pod, pri čemu se je grizao za jezik te je zadobio više ugriznih rana po jeziku, te hematoma na glavi i licu.

...

Slijedom navedenog, i prema ocjeni Vrhovnog suda Republike Hrvatske, kao suda drugog stupnja, ispravno je sud prvog stupnja na temelju ovakvog stanja spisa predmeta ocijenio da u konkretnoj situaciji priloženi dokazi ne upućuju na relevantan stupanj osnovane sumnje da su se u postupanju osumnjičenika spornog dana ostvarila obilježja kaznenog djela teške tjelesne ozljede iz čl. 99. St. 2. KZ- a na način kako im je to istražnim zahtjevom stavljeno na teret. ... iz svih podataka i dokumenata priloženih spisu predmeta proizlazi da si je oštećenik teške tjelesne ozljede inkriminiranog događaja sam nanio..."

34. U odnosu na ustavnu tužbu koju su dana 16. rujna 2009. godine podnijeli podnositeljevi roditelji, Ustavni sud Republike Hrvatske je dana 15. prosinca 2009. godine odbio ispitati predmet.

2. Kazneni postupak protiv D.K. i T.S.

35. Dana 3. kolovoza 2007. godine odvjetnik podnositelja podnio je kaznenu prijavu protiv druge dvojice policijskih djelatnika, D.K. i T.S., koji su također navodno sudjelovali u premlaćivanju podnositelja.

36. Dana 13. kolovoza 2007. godine Općinsko državno odvjetništvo u Z. odbacilo je kaznenu prijavu, na osnovi da su ozljede koje je zadobio podnositelj samoizazvane, te da se on opirao policijskoj intervenciji na način da se ugrizao za jezik i lupao glavom o pod.

37. Dana 30. kolovoza 2007. godine podnositelj je podnio Općinskom sudu u Z. optužnicu protiv D.K. i T.S., navodeći da su mu dana 11. kolovoza 2006. godine nanijeli teške tjelesne ozljede na način da su ga tukli i udarali po glavi, leđima, torzu i nogama. Do dana 9. travnja 2010. godine kada se podnositeljev odvjetnik raspitivao o napretku u postupku, nikakva radnja vezana uz podnositeljevu optužnicu nije poduzeta.

38. Dana 17. studenog 2010. godine sudac Općinskog suda u Z. prosljedio je spis Županijskom sudu u Z., kako bi se provela istraga.

39. Na ročištu održanom pred istražnim sucem Županijskog suda u Z. dana 13. prosinca 2010. godine i D.K. i T.S. branili su se šutnjom. Čini se da je postupak još uvijek u tijeku.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

40. Mjerodavni članci Ustava Republike Hrvatske propisuju kako slijedi:

Članak 23.

"Nitko ne smije biti podvrgnut bilo kakvu obliku zlostavljanja"

41. Mjerodavni dijelovi Kaznenog zakona („Narodne novine“, br. 110/1997) glase kako slijedi:

Članak 8.

"(1) Kazneni postupak za kaznena djela pokreće Državno odvjetništvo u interesu Republike Hrvatske i svih njezinih građana.

(2) Iznimno za određena kaznena djela može se zakonom propisati da se kazneni postupak pokreće privatnom tužbom ili da Državno odvjetništvo pokreće kazneni postupak povodom prijedloga. "

Članak 32.

"Nema kaznenog djela kad službena osoba na temelju zakonske ovlasti primijeni sredstva prisile u skladu sa zakonom. "

TEŠKA TJELESNA POVREDA

Članak 99.

"(1) Tko drugoga teško tjelesno ozlijedi ili mu teško naruši zdravlje, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine."

MUČENJE I DRUGO OKRUTNO, NELJUDSKO ILI PONIŽAVAJUĆE POSTUPANJE

Članak 176.

„Službena ili druga osoba koja djelujući na poticaj ili s izričitim ili prešutnim pristankom službene osobe prouzroči nekoj osobi tjelesnu ili duševnu bol, ili prouzroči teške tjelesne ili duševne patnje da bi od njega ili neke druge osobe dobila obavijest ili priznanje, ili da bi se ta osoba kaznila za kazneno djelo što ga je ona ili neka druga osoba počinila ili za počinjenje kojeg je osumnjičena, ili da bi se ta osoba zastrašila ili da bi se na nju izvršio pritisak, ili zbog bilo kojeg drugog razloga utemeljenog na bilo kojem obliku diskriminacije, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.“

42. Mjerodavni dio Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“, br. 62/2003) propisuje kako slijedi:

Članak 2.

„(1) Kazneni se postupak može pokrenuti i provesti samo na zahtjev ovlaštenog tužitelja. ...

(2) Za djela za koja se progoni po službenoj dužnosti ovlaštenu tužitelj jest državni odvjetnik, a za djela za koja se progoni po privatnoj tužbi ovlaštenu tužitelj jest privatni tužitelj.

(3) Ako Zakon drukčije ne propisuje, državni odvjetnik je dužan poduzeti kazneni progon ako postoji osnovana sumnja da je određena osoba počinila kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti i nema zakonskih smetnji za progon te osobe.

(4) Ako državni odvjetnik ustanovi da nema osnova za pokretanje ili provođenje kaznenog postupka, na njegovo mjesto može stupiti oštećenik kao tužitelj uz uvjete određene ovim Zakonom.“

Članci 47. do 61. uređuju prava i dužnosti privatnog tužitelja i oštećenika kao tužitelja. Kazneni zakon razlikuje ove dvije uloge. Privatni tužitelj je

oštećenik koji pokreće kazneni progon za kaznena djela za koja je takav kazneni progon izričito propisan Kaznenim zakonom (to su manje teška djela). Oštećenik kao tužitelj preuzima kazneni postupak za kaznena djela za koja inače kazneni progon vrši država, kad su vlasti mjerodavne za kazneni progon odlučile, iz bilo kojeg razloga, ne vršiti kazneni progon. Prema članku 47., u slučaju privatne tužbe, prijedlog za progon ili tužba mora se podnijeti nadležnom tijelu u roku od tri mjeseca od dana kada je osoba koja podnosi prijedlog ili tužbu saznala za kazneno djelo i počinitelja.

Članak 48.

„(1) Prijedlog za progon podnosi se državnom odvjetništvu, a privatna tužba nadležnom sudu.

(2) Ako je sam oštećenik podnio kaznenu prijavu ili je stavio prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnih zahtjeva u kaznenom postupku, smatra se da je time stavio i prijedlog za progon.

(3) Kad je oštećenik podnio kaznenu prijavu ili prijedlog za progon, a u tijeku postupka se utvrdi da se radi o kaznenom djelu za koje se progoni po privatnoj tužbi, prijava, odnosno prijedlog smatrat će se kao pravodobna privatna tužba ako su podneseni u roku propisanom za privatnu tužbu. Pravodobna privatna tužba smatrat će se kao pravodobno podnesen prijedlog oštećenika ako se u tijeku postupka utvrdi da se radi o kaznenom djelu za koje se progoni po prijedlogu...“

Na temelju članka 55., stavka 1. državni odvjetnik ima dužnost obavijestiti oštećenika u roku od osam dana o odluci da ne vrši kazneni progon i o pravu te stranke da preuzme postupak, te obavijestiti tu stranku o poduzetim koracima.

Članak 173.

„(1) Prijava se podnosi nadležnome državnom odvjetniku pisano ili usmeno.

...”

PRAVO

I. NAVODNE POVREDE ČLANKA 3. KONVENCIJE

43. Podnositelj prigovara da ga je policija zlostavljala i da o njegovim navodima o zlostavljanju nije provedena nikakva djelotvorna istraga. Poziva se na članak 3. Konvencije koji glasi kako slijedi:

"Nitko se ne smije podvrgnuti mučenju ni nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni. "

A. Dopuštenost

1. Tvrđnje stranaka

44. Vlada tvrdi da podnositelj zahtjeva nije iscrpio domaća pravna sredstva. U odnosu na policijske djelatnike D.K. i T.S. zahtjev je preuranjen, budući da kazneni postupak koji je protiv njih pokrenuo podnositelj još uvijek traje.

45. Iako je istina da je kazneni postupak protiv policijskih djelatnika S.P. i V.B. završen, podnositelj je mogao podnijeti upravnu tužbu za naknadu štete protiv države, kao i građansku tužbu za naknadu štete protiv države i samih policajaca.

46. Podnositelj tvrdi da je iscrpio sva dostupna pravna sredstva.

2. Ocjena Suda

(a) Opća načela

47. Sud ponavlja kako temeljem članka 35. stavku 1. Konvencije može rješavati zahtjev tek nakon što su iscrpljena sva domaća pravna sredstva. Svrha članka 35. je da se državama ugovornicama dade prilika spriječiti ili ispraviti povrede za koje se navodi da su ih počinile, prije nego se ti navodi podnesu njemu (vidi, na primjer, *Misfud protiv Francuske* (dec.) [GC], br. 57220/00, stavak 15., ECHR 2002-VIII). Obveza iscrpljenja domaćih pravnih sredstava traži da se podnositelj zahtjeva posluži uobičajenim pravnim sredstvima koja su djelotvorna, dostatna i dostupna u odnosu na njegove prigovore na temelju Konvencije. Da bi bilo djelotvorno, pravno sredstvo mora moći izravno ispraviti pobijano stanje stvari (vidi *Balogh protiv Mađarske*, br. 47940/99, stavak 30., 20. srpnja 2004.).

48. Sud nadalje ponavlja da u slučajevima kad pojedinac ima zahtjev o kojemu se može raspravljati temeljem članka 3. Konvencije, pojam djelotvornog pravnog sredstva za sobom povlači temeljitu i djelotvornu istragu od strane države, koja može dovesti do otkrivanja i kažnjavanja odgovornih (vidi *Selmouni protiv Francuske* [GC], br. 25803/94, stavak 79., ECHR 1999-V). Sud je u mnogo navrata presudio da se ovaj zahtjev ne može zadovoljiti samo pokretanjem građanskog postupka (vidi, između drugih izvora prava, *Krastanov protiv Bugarske*, br. 50222/99, stavak 60., 30. rujna 2004.).

(b) Primjena ovih načela na ovaj predmet

(i) Pravna sredstva građanskog prava

49. Što se tiče Vladine tvrdnje da je podnositelj mogao podnijeti tužbu za naknadu štete, bilo protiv države, bilo protiv policijskih djelatnika, Sud je u više navrata presudio da se postupovna obveza iz članka 3. Konvencije koja se odnosi na provođenje detaljne, službene, djelotvorne i brze istrage o navodnom zlostavljanju, ne može zamijeniti plaćanjem naknade štete. Sud potvrđuje da se građanskom tužbom ne može doći do saznanja o identitetu počinitelja, a još manje ustanoviti njihovu odgovornost. Nadalje, obveza

države ugovornice iz članka 3. Konvencije da provede istragu koja može dovesti do identifikacije i kažnjavanja odgovornih u slučajevima zlostavljanja mogla bi ostati iluzorna ukoliko je, u odnosu na prigovore temeljene na tom članku, podnositelj obvezan iscrpiti pravno sredstvo koje dovodi samo do naknade štete (vidi *Parlak i ostali protiv Turske* (dec.), br. 24942/94, 24943/94 i 25125/94, 9. siječanj 2001.; *Okkali protiv Turske*, br. 52067/99, stavak 58., ECHR 2006-XII (izvadci) i *Taymuskhanovy protiv Rusije*, br. 11528/07, stavak 75., 16. prosinac 2010.).

50. Stoga građanska tužba za naknadu štete nije pravno sredstvo koje je podnositelj bio dužan iscrpiti u ovom predmetu.

(ii) *Pravna sredstva kaznenog prava u odnosu na postupak protiv policijskih djelatnika D.K. i T.S.*

51. Što se tiče prigovora da je kazneni postupak protiv D.K. i T.S. još uvijek u tijeku, Sud kao prvo bilježi da je taj postupak pokrenuo podnositelj kao privatni tužitelj, nakon što je državno odvjetništvo odbilo poduzeti gonjenje. Sud je već utvrdio u sličnim predmetima da državno odvjetništvo ima obvezu, kada ima saznanja o podnesenoj kaznenoj prijavi, pobrinuti se da se provede preliminarna istraga, pribave dokazi i, ukoliko ima dovoljno dokaza protiv navodnih počinitelja, pokrene kazneni postupak protiv njih (vidi *Matko protiv Slovenije*, br. 43393/98, stavak 95., 2. studeni 2006. i *Stojnšek protiv Slovenije*, br. 1926/03, stavak 79., 23. lipanj 2009.).

52. Međutim, Sud također primjećuje da hrvatski pravni sustav predviđa mogućnost da oštećenik nastupi u ulozi privatnog tužitelja. U odnosu na kaznena djela za koja kazneni progon poduzima državno odvjetništvo, bilo po službenoj dužnosti, bilo po privatnom prijedlogu, kad državno odvjetništvo odbije kazneni progon po bilo kojem osnovu, oštećena strana može preuzeti progon kao privatni tužitelj.

53. Iako Sud smatra da u odnosu na navode o zlostavljanju od strane državnih službenika, oštećena strana nije dužna sama preuzeti progon optuženih službenika podnošenjem optužnice, budući da je to odgovornost državnog odvjetništva, koje je sigurno bolje, ako ne i isključivo, opremljeno u tom smislu (vidi naprijed citirane predmete *Matko*, stavak 90. i *Stojnšek*, stavak 79.), isto tako smatra da će se tamo gdje nacionalni sustav pruža takvu mogućnost i oštećenik je iskoristi, i taj postupak uzeti u obzir.

54. Budući da je podnositelj u ovom predmetu preuzeo kazneni progon dva policijska djelatnika o kojima je riječ, Sud će, kad ocjenjuje osnovanost prigovora temeljem postupovnog vida članka 3. Konvencije, ograničiti svoje komentare na postupak koji je uslijedio nakon toga. Slijedi da prigovor Vlade u tom pogledu treba spojiti s odlučivanjem o osnovanosti.

55. Sud nadalje smatra da podnositeljevi prigovori na temelju članka 3. Konvencije nisu očito neosnovani u smislu članka 35. stavka 3. (a) Konvencije. Nadalje, nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga treba utvrditi da je dopušten.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

56. Podnositelj tvrdi da je bio zlostavljan, ili barem podvrgnut nečovječnom i ponižavajućem postupanju, od strane četiri policijska djelatnika o kojima je riječ. Oni su oba njegova roditelja uklonili iz sobe, vezali ga lisicama, vezali mu noge plahtom, oborili ga na tlo te ga udarali dok nije izgubio svijest. Od toga je zadobio teške ozljede.

57. Državna tijela nisu provela djelotvornu istragu ovih navoda o policijskoj brutalnosti. Propustila su utvrditi sve mjerodavne okolnosti kako bi se ocijenilo je li sila koja je bila upotrijebljena protiv njega bila nužna.

58. Vlada tvrdi kako podnositelj pati od šizoidne psihoze te da nije primao propisanu terapiju. Stoga je predstavljao opasnost za sebe i osobe oko sebe. Što se tiče događaja o kojem je riječ, on je, u konfuznom stanju, napao policijske djelatnike, koji su upotrijebili nužnu silu da ga savladaju i smire. Morali su ga vezati lisicama. Međutim, on ih je nastavio gurati svojim nogama, lupao je glavom o pod i ugrizao se za jezik. Sve daljnje medicinske komplikacije rezultat su ovih ozljeda. Upotreba sile trajala je kratko vrijeme i bila je usmjerena samo na obranu policajaca i prevenciju podnositelja da si nanese još ozljeda.

59. U postupku koji je slijedio, vlasti su ustanovile sve relevantne okolnosti i utvrdile da su podnositeljeve ozljede samouzrokovane. Vještački nalaz utvrdio je da su ozljede koje je zadobio podnositelj nanesene udarcima šakom. Bile su zadobivene prije dolaska policije, u tučnjavi u kojoj je podnositelj bio ispred zgrade u kojoj žive njegovi roditelji.

2. Ocjena Suda

(a) Opća načela

60. Kao što je Sud utvrdio u mnogo navrata, članak 3. brižljivo čuva jednu od temeljnih vrijednosti demokratskih društava. Zabranjuje, u apsolutnom smislu, zlostavljanje i nečovječno i ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje, bez obzira na okolnosti i ponašanje žrtve (vidi *Iwańczuk protiv Poljske*, br. 25196/94, stavak 49., 15. studeni 2001. i *E. i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 33218/96, stavak 88., 26. studeni 2002.).

61. Sud ponavlja kako, da bi spadalo u domašaj članka 3., zlostavljanje mora doseći minimalni stupanj težine. Ocjena tog minimalnog stupnja je relativna: ona ovisi o svim okolnostima predmeta, kao što su narav i kontekst postupanja, njegovo trajanje, tjelesne i duševne posljedice, a u nekim slučajevima i spol, dob i zdravstveno stanje žrtve (vidi predmete *Costello-Roberts protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 25. ožujka 1993., stavak 30., Serija A br. 247-C i *A. protiv Ujedinjene Kraljevine*, 23. rujna 1998., stavak 20., *Reports* 1998-VI).

62. Sud je presudio da je postupanje "nečovječno" jer je, *inter alia*, bilo učinjeno s umišljajem, primijenjeno satima bez prestanka i uzrokovalo stvarne tjelesne povrede ili snažno fizičko ili psihičko trpljenje (*Labita protiv Italije* [GC], br. 26772/95, stavak 120., ECHR 2000-IV). Postupanje se smatra "ponižavajućim" ako je u žrtvama pobudilo osjećaj straha, tjeskobe ili podređenosti koji ih mogu poniziti i omalovažiti, te ako je moglo slomiti njihov tjelesni ili moralni otpor (vidi *Hurtado protiv Švicarske*, 28. siječnja 1994., mišljenje Komisije, stavak 67., Serija A br. 280 i *Wieser protiv Austrije*, br. 2293/03, stavak 36., 22. veljače 2007.).

63. Sud ponavlja da, ako pojedinac iznese vjerodostojnu tvrdnju da je pretrpio ozbiljno zlostavljanje od strane državnih vlasti protivno članku 3., ta odredba, tumačena u kombinaciji s općom dužnošću države iz članka 1. Konvencije da "svakoj osobi pod svojom jurisdikcijom osigura prava i slobode određene u .... Konvenciji", podrazumijeva da se treba provesti djelotvorna službena istraga. Kao i kod istraga temeljem članka 2., takva istraga mora moći dovesti do otkrivanja i kažnjavanja odgovornih. Kad to ne bi bilo tako, opća bi zakonska zabrana mučenja, te nečovječnog i ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja, unatoč svome temeljnom značaju, bila nedjelotvorna u praksi i u nekim bi se slučajevima moglo dogoditi da agenti države praktički nekažnjeno zloupotrebljavaju prava onih koji se nalaze pod njihovom kontrolom (vidi, između drugih izvora prava, naprijed citirani predmet *Labita*, [GC], stavak 131. i *Boicenco protiv Moldavije* br. 41088/05, stavak 120., 11. srpnja 2006.).

64. Istraga mora biti djelotvorna i u smislu da može dovesti do utvrđenja je li sila koju je upotrijebila policija bila opravdana u određenim okolnostima (vidi predmet *Kaya protiv Turske*, 19. veljače 87., stavak 1998. Reports 1998-I). Istraga ozbiljnih navoda o zlostavljanju mora biti temeljita. To znači da vlasti uvijek moraju ulagati ozbiljne napore kako bi utvrdile što se dogodilo i da se, kad je riječ o zatvaranju istrage, ne bi smjele oslanjati na brzoplete ili neutemeljene zaključke, niti bi na takvim zaključcima smjele temeljiti svoje odluke (vidi naprijed citirani predmet *Assenov i ostali*, stavak 103. et seq.). Vlasti trebaju poduzeti sve razumne mjere koje su im na raspolaganju kako bi osigurale dokaze koji se odnose na incident, uključujući, *inter alia*, i iskaze očevidaca i forenzične dokaze (vidi *Tanrikulu protiv Turske* [GC], br. 23763/94, ECHR 1999-IV, stavak 104. et seq., te *Gül protiv Turske*, br. 22676/93, stavak 89, 14. prosinca 2000.). Svaki nedostatak istrage koji podriva njenu sposobnost da se kroz nju utvrdi uzrok smrti ili odgovorna osoba, može predstavljati rizik da ovaj standard neće biti zadovoljen (vidi naprijed citirani predmet *Boicenco*, stavak 123.).

65. Da bi istraga bila djelotvorna, općenito se može smatrati potrebnim da i osobe nadležne za provođenje istrage, i one koje ju provode, budu neovisne od onih koje su sudjelovale u događajima (vidi, na primjer, *Barbu Anghelescu protiv Rumunjske*, br. 46430/99, stavak 66., 5. listopada 2004.). To ne znači da je samo potrebno da ne postoji hijerarhijska ili

institucionalna veza, nego se traži i stvarna neovisnost (vidi naprijed citirani predmet *Boicenco*, stavak 121.).

(b) Primjena ovih načela na ovaj predmet

(a) Težina postupanja

66. Sud bilježi da je iz medicinske dokumentacije vidljivo da je dana 11. kolovoza 2006. godine, nakon policijske intervencije u stanu njegovih roditelja, podnositelj zadobio kontuzije glave, razderotinu jezika, hematome oko oba oka, ispušćenje oba oka i ozljede vrata i desnog ramena (vidi stavak 18. ove presude).

67. U svjetlu navoda da su ove ozljede bile posljedica policijske brutalnosti, Sud smatra da su ove ozljede dovoljno ozbiljne da dosegnu „minimalni stupanj težine“ iz članka 3. Konvencije.

(ii) Materijalni vid članka 3. Konvencije

68. Vlada tvrdi da su ozljede u području podnositeljevog oka zadobivene prije policijske intervencije, tijekom tuče u kojoj je sudjelovao ispred zgrade u kojoj žive njegovi roditelji, a da si je druge ozljede nanio sam podnositelj lupanjem glavom o pod i griženjem jezika tijekom policijske intervencije. Policijski djelatnici nisu, ni u koje vrijeme, upotrijebili prekomjernu silu nad podnositeljem.

69. U ovom trenutku Sud smatra prikladnim ponoviti da, što se tiče uporabe sile od strane policije, u problematičnim situacijama, uspostavi reda, sprječavanju kažnjivih djela, hvatanju navodnih kriminalaca i zaštiti sebe i drugih pojedinaca, policijski djelatnici imaju pravo na uporabu odgovarajućih mjera, uključujući i uporabu sile. Ipak, takva se sila smije upotrijebiti samo ako je neophodna i ne smije biti prekomjerna (vidi *Ivan Vasilev protiv Bugarske*, br. 48130/99, stavak 63., 12. travnja 2007., s daljnjim upućivanjima). Pribjegavanje fizičkoj sili koja nije nužno potrebna zbog ponašanja samog pojedinca, umanjuje ljudsko dostojanstvo i u načelu predstavlja povredu prava zajamčenog člankom 3. Konvencije (vidi *Kuzmenko protiv Rusije*, br. 18541/04, stavak 41, 21. prosinca 2010.).

70. U ovom je predmetu nesporno da je podnositelj napao policijskog djelatnika S.P. i da ga je ugrizao za ruku. Tijekom postupka pred domaćim tijelima policijski djelatnici poricali su da su lupili, lupili nogom ili udarili podnositelja u bilo koje vrijeme. Tvrdili su samo da su ga vezali lisicama, vezali mu noge i plegli ga na pod, te da je on lupao glavom o pod.

71. Što se tiče navoda Vlade da su sve ozljede podnositeljeve glave i lica, uključujući one u predjelu oka, zadobivene u njegovoj tuči ispred zgrade u kojoj žive njegovi roditelji, prije dolaska policije, Sud bilježi da su svi policajci koji su intervenirali u događaju o kojem je riječ naveli da podnositelj nije imao nikakvih ozljeda kada su oni došli. Nadalje, kad su prepričavali tučnjavu podnositelja i govorili o „ljudima koji su bili u

blizini“ podnositeljeva izvanbračna supruga i otac nisu spomenuli da je podnositelj bio udaren u lice, nego samo da su se nagurali i da je podnositeljeva majica bila potrgana.

72. Državne vlasti nisu uložile nikakav trud kako bi identificirale one koji su sudjelovali u tučnjavi sa podnositeljem, u cilju utvrđenja svih mjerodavnih činjenica.

73. Imajući navedenu pozadinu u vidu, Sud zaključuje da podnositelj nije imao nikakve ozljede u predjelu oka (niti drugdje) kada su stigli policijski djelatnici. Međutim, nakon policijske intervencije u stanu podnositeljevih roditelja, podnositelju su dijagnosticirani ispupčenje predjela oko očiju i nekoliko drugih ozljeda. Dakle, ove su ozljede nastale tijekom policijske intervencije.

74. Navodi o zlostavljanju moraju biti potkrijepljeni odgovarajućim dokazima. Da bi ocijenio te dokaze, Sud prihvaća standard dokaza „izvan razumne sumnje“ – ali dodaje da takav dokaz može uslijediti iz supostojanja dovoljno jakih, jasnih i suglasnih zaključaka ili iz supostojanja nepobijenih pretpostavki o činjenicama (naprijed citirani predmet *Labita*, stavak 121.). Sud je nebrojeno puta utvrdio da kad je osoba ozlijeđena dok je u pritvoru ili se na drugi način nalazi pod kontrolom policije, svaka takva ozljeda daje razloga za jaku presumpciju da je ta osoba bila podvrgnuta zlostavljanju (*Corsacov protiv Moldavije*, br. 18944/02, stavak 55., 4. travanj 2006. i *Bursuc protiv Rumunjske*, br. 42066/98, stavak 80., 12. listopada 2004.). Na državi leži teret da ponudi prihvatljivo objašnjenje nastanka tih ozljeda, a ako to ne učini, to dovodi do jasnog pitanja iz članka 3. Konvencije (*Selmouni protiv Francuske* [GC], br. 25803/94, stavak 87., ECHR 1999-Vi naprijed citirani predmet *Ribitsch*, stavak 34.).

75. Kad je domaći postupak vođen, nije zadaća Suda da ocjenu činjenica koje su utvrdili domaći sudovi zamijeni svojom ocjenom i, kao načelno pravilo, na tim je sudovima da ocjene dokaze koji su pred njima (*Klaas protiv Njemačke*, 22. rujna 1993, stavak 29., Serija A, br. 269). Iako Sud nije vezan nalazima domaćih sudova, u redovnim se okolnostima traže uvjerljivi elementi koji bi ga naveli da odstupa od utvrđenja činjenica do kojih su došli ti sudovi (vidi naprijed citirani predmet *Klaas*, str. 18, stavak 30.). Međutim, kada se radi o navodima na temelju članaka 2. i 3. Konvencije, Sud mora primijeniti osobito temeljiti pregled (vidi, *mutatis mutandis*, naprijed citirani predmet *Ribitsch*, str. 24, stavak 32.).

76. U ovom predmetu Sud posebno ima na umu dokaze koje je dala vještakinja forenzičarka na ročištu pred Županijskim sudom u Z. dana 28. ožujka 2007. godine u kaznenom postupku koji se vodio protiv podnositelja. Navela je da su ozljede kakve je podnositelj imao u predjelu očiju uzrokovane udarcima tupim predmetom, u pravilu šakom. Te su ozljede također mogle nastati udaranjem podnositelja, ako se on nalazio nisko dolje ili ležao na podu. Kategorično je isključila mogućnost da su te ozljede

mogle nastati tako što je podnositelj pao i udario o drveni pod (vidi stavak 13 ove presude).

77. Stoga je verzija događaja koju su dali policijski djelatnici, koji su naveli da se podnositelj ozlijedio lupajući glavom o pod, protivna zaključcima vještakinje forenzičarke. Sud bilježi, međutim, da su nacionalne vlasti prihvatile izvještaj policijskih djelatnika koji su sudjelovali u događaju i da nisu komentirale nalaze vještaka forenzičara.

78. Stoga, imajući u vidu podnositeljeve navode o zlostavljanju, potkrijepljene medicinskom dokumentacijom, te okolnosti u kojima je podnositelj zadobio ozljede, Sud smatra da Vlada nije predočila nikakav uvjerljiv ili vjerodostojan argument koji bi dao osnovu za objašnjenje načina na koji je podnositelj zadobio ove ozljede.

79. Sud stoga zaključuje da je država odgovorna na temelju članka 3. zbog nečovječnog i ponižavajućeg postupanja kojem je podnositelj bio podvrgnut od strane policijskih djelatnika.

(iii) Postupovni vid članka 3. Konvencije

80. Sud bilježi da su pokrenuta dva odvojena postupka protiv policijskih djelatnika o kojima je riječ. Prvi se postupak odnosio na policajce S.P. i V.B. a drugi na policajce D.K. i T.S.

(α) Postupak u odnosu na policajce S.P. i V.B.

81. U postupku koji se odnosio na policajce S.B. i V.B. Općinsko državno odvjetništvo u Z. odbacilo je kaznenu prijavu na temelju toga što su ozljede koje je imao podnositelj samozadobivene kada se podnositelj ugrizao za jezik i kada je lupao glavom o pod. Ovaj zaključak temeljio se na razgovorima koje je provela policija, dokazima koje su dali policijski djelatnici o kojima je riječ i medicinskom izvješću, kao i na presudi kojom je utvrđeno da je podnositelj pokušao zadaviti vlastitog sina te da se opirao policiji koja je obavljala svoju dužnost.

82. Međutim, zamjenik državnog odvjetnika nije ocijenio nalaz i mišljenje vještaka izrađen za potrebe kaznenog postupka protiv podnositelja (vidi stavak 13 ove presude), unatoč činjenici da je to bio jedini nalaz o načinu na koji je podnositelj zadobio ozljede, te je stoga predstavljao odlučujući dokazni materijal u ocjeni jesu li policijski djelatnici o kojima je riječ uporabili prekomjernu silu prema podnositelju.

83. Isto tako, u svim daljnjim postupcima koji su se odnosili na policajce koji su sudjelovali u događaju, nisu komentirani zaključci vještakinje forenzičarke iz kaznenog postupka protiv podnositelja. Umjesto toga, nacionalne su vlasti nekritično prihvatile izjave policijskih djelatnika da si je podnositelj sam zadao ozljede. Nisu uložile nikakve daljnje napore da utvrde točan način na koji je podnositelj zadobio ozljede i da odgovore na pitanje je li sila koju su upotrijebili policijski djelatnici bila prekomjerna

naručivanjem novog vještačkog nalaza i mišljenja koje bi se usredotočilo na ova pitanja.

(β) Postupak u odnosu na policajce D.K. i T.S.

84. Što se tiče postupka protiv policijskih djelatnika D.K. i T.S., Sud najprije ponavlja da podnositelj nije bio obvezan pokrenuti kazneni postupak protiv njih kao privatni tužitelj – to je bila dužnost Državnog odvjetništva. No ipak je dana 30. kolovoza 2008. godine podnositelj podnio optužnicu protiv ovih policajaca, u skladu s odredbama Zakona o kaznenom postupku. Međutim, nacionalne vlasti nisu poduzele ništa dulje od tri godine, do dana 17. studenog 2010., kada je spis predmeta proslijeđen Županijskom sudu u Z. radi provođenja istrage, koja je trenutno u tijeku. U svjetlu tako dugog odgađanja ne može se reći da je ova istraga bila u potpunosti u skladu sa zahtjevima članka 3.

(γ) Zaključak

85. Imajući gore navedeno kao pozadinu, Sud smatra da je u ovom predmetu došlo i do povrede postupovnog vida članka 3. Konvencije u odnosu na oba postupka protiv četvorice policijskih djelatnika koji su sudjelovali u događaju i odbija prigovor Vlade o neiscrpljivanju domaćih pravnih sredstava.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 13. KONVENCIJE

86. Podnositelj prigovara da nije imao nikakvo djelotvorno pravno sredstvo u odnosu na svoje prigovore iz Konvencije. Poziva se na članak 13. Konvencije koji glasi:

„Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.“

A. Dopuštenost

87. Sud smatra da je ovaj prigovor blisko povezan s prigovorom koji se odnosi na postupovni vid članka 3. Konvencije, pa se stoga i on mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

88. Sud primjećuje da je podnositelj mogao podnijeti kaznenu prijavu protiv dotičnih policijskih službenika. O pitanju djelotvornosti postupka koji je uslijedio već smo govorili u kontekstu članka 3. Konvencije. U svjetlu

ovih nalaza na temelju članka 3. Konvencije, Sud smatra da nema potrebe dalje ispitivati prigovor na temelju članka 13. Konvencije.

III. OSTALE NAVODNE POVREDE KONVENCIJE

89. Kao posljednje, podnositelj prigovara na temelju članaka 6. i 14. Konvencije da je domaći postupak bio nedjelotvoran i da je protiv njega izvršena diskriminacija.

90. U svjetlu svih materijala koje posjeduje, te u mjeri u kojoj su stvari koje su predmet prigovora u njegovoj nadležnosti, Sud smatra da ovaj dio zahtjeva ne upućuje na postojanje bilo kakve povrede Konvencije. Slijedi da je nedopušten na temelju članka 35., stavka 3. kao očigledno neosnovan te da ga treba odbiti na temelju članka 35., stavka 4. Konvencije.

IV. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

91. Članak 41. Konvencije propisuje:

"Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarne pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci."

A. Šteta

92. Podnositelj zahtjeva potražuje 50.000 eura (EUR) na ime nematerijalne štete.

93. Vlada smatra da je taj iznos prekomjeran.

94. Uzimajući u obzir sve okolnosti ovoga predmeta, Sud prihvaća da je podnositelj pretrpio nematerijalnu štetu koja ne može biti nadoknađena samo utvrđenjem povrede. Sud, odlučujući na pravičnoj osnovi, podnositelju dosuđuje iznos od 23.000 EUR na ime nematerijalne štete, uz sav porez koji bi mu mogao biti zaračunat.

B. Troškovi i izdaci

95. Podnositelj potražuje i 8.793,24 EUR na ime troškova i izdataka nastalih pred domaćim sudovima i Sudom.

96. Vlada tvrdi da podnositelj ne može potraživati troškove i izdatke nastale pred nacionalnim sudovima, te smatra i da je potraživani iznos prekomjeran.

97. Prema sudskoj praksi Suda, podnositelj ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj se dokaže da ih je stvarno i neophodno pretrpio i da je njihova visina bila razumna. U ovome predmetu, uzimajući u obzir dokumente koje posjeduje i naprijed navedena mjerila,

Sud smatra da su troškovi nastali za podnositelja u vezi s kaznenim prijavama i kaznenim postupkom pred nacionalnim vlastima protiv dotičnih službenika u biti imali za cilj ispravak povrede Konvencije navedene pred Sudom, i da se pri ocjeni zahtjeva za naknadu troškova mogu uzeti u obzir troškovi nastali u odnosu na taj postupak (vidi naprijed citirani predmet *Scordino*, stavak 28. i *Medić protiv Hrvatske*, br. 49916/07, stavak 50., 26. ožujka 2009.) Uzimajući u obzir informacije koje ima u posjedu i naprijed navedene kriterije, Sud podnositelju dosuđuje iznos od 8.500 EUR na ime troškova i izdataka nastalih u domaćem postupku i postupku pred Sudom, uvećan za sve poreze koji bi mogli biti zaračunati podnositelju na taj iznos.

C. Zatezna kamata

98. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *Odlučuje* spojiti s odlučivanjem o osnovanosti prigovor Vlade o iscrpljivanju domaćih pravnih sredstava u odnosu na kazneni postupak protiv službenika D.K. i T.S., te ga odbija;
2. *Utvrđuje* da su prigovori koji se odnose na postupovni i materijalni vid članka 3. Konvencije kao i prigovor na temelju članka 13. Konvencije dopušteni, a ostatak zahtjeva nedopušten.
3. *Presuđuje* da je došlo do povrede materijalnog vida članka 3. Konvencije.
4. *Presuđuje* da je došlo do povrede postupovnog vida članka 3. Konvencije.
5. *Presuđuje* da nema potrebe ispitati prigovor na temelju članka 13. Konvencije;
6. *Presuđuje*
  - (a) da tužena država treba podnositelju isplatiti, u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačnom u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, slijedeće iznose koje je potrebno pretvoriti u hrvatske kune prema tečaju važećem na dan namirenja:
    - (i) 23.000 EUR (dvadeset tri tisuće eura), na ime nematerijalne štete, uvećanih za sve poreze koji bi se mogli zaračunati;

- (ii) 8.500 EUR (osam tisuća pet stotina eura) na ime troškova i izdataka, uvećanih za sve poreze koje bi se mogli zaračunati;
- (b) da se od proteka naprijed navedena tri mjeseca do namirenja na prethodno spomenute iznose plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;

7. *Odbija* preostali dio zahtjeva podnositelja za pravičnom naknadom.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 8. studenog 2011. godine, u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Søren Nielsen
tajnik

Anatolij Kovler
predsjednik